

Allmänna värnpligten : föredrag

Koch, Richert von,

33 B c Br.

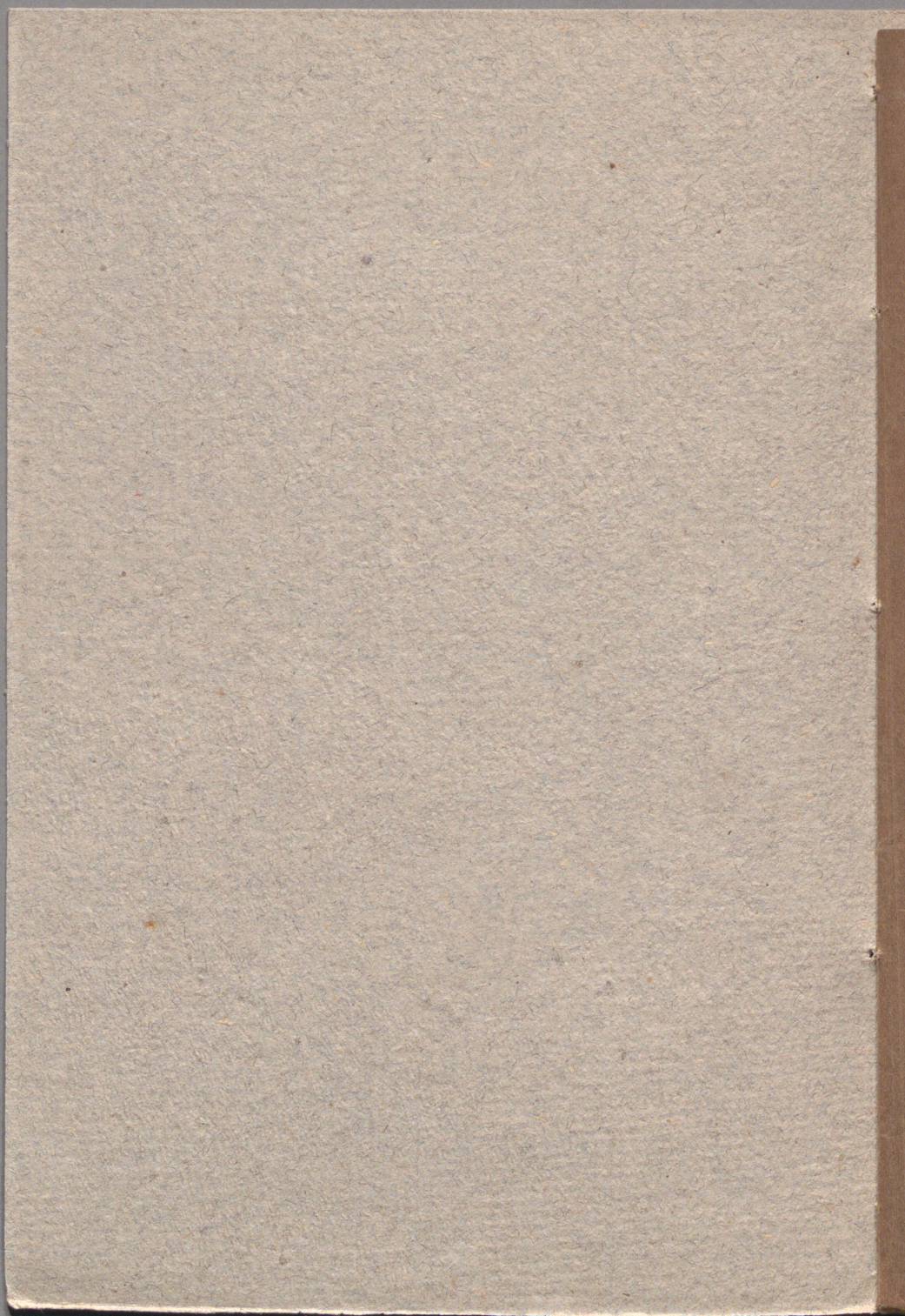
National Library
of Sweden

KOCH

var a

Kungsväs.
Varnpl
(Br.)

Var. 0.
(Medföljer såsom bilag till Stockholms Dagblads landsortsupplaga.)

ALLMÄNNA VÄRNPLIGTEN.

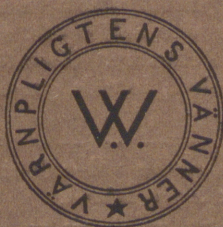
FÖREDRAG

AF

RYTTMÄSTAREN RICHERT VON KOCH

VID

FÖRENINGEN VÄRNPLIGTENS VÄNNERS ORDINARIE
SAMMANTRÄDE DEN 21 APRIL 1876.

PRIS 25 ÖRE.

1876

Utdrag

ur

Stadgar för Föreningen Värnpligtens Vänner.

§ 1. Föreningen *Värnpligtens Vänner* har till ändamål att sprida kännedom om allmänna värnpligtens militära, sociala och politiska betydelse, att upplysa om den verkliga beskaffenheten af de militära öfningar, som densamma nödvändiggör, och öfriga dermed sammanhängande förhållanden samt att framställa de fördelar, hvilka hela folket i fredstid har att af dessa öfningar vinna med hänsyn till ungdomens uppfostran och utbildning. Föreningen skall sålunda verka för införandet i Sverige af en ny härordning, som, uppställande tillräckligt antal dugligt befäl, icke allenast fordrar, att hvarje vapenför medborgare skall under vissa år tillhöra hären, utan äfven skänker honom redan under fredstid den fullständiga utbildning, som nutidens krigskonst gör oundgängligen nödvändig för soldaten i ledet samt våra ekonomiska tillgångar medgifva, så att de trupper, som härigenom uppsättas, ej äro, då det gäller att försvara fosterlandet, motståndaren så underlägsne i fasthet och duglighet, att de icke med hopp om framgång kunna gå honom till mötes. — Föreningen har jembväl till syftemål att utreda och ådagalägga, att vårt land eger förmåga att bära de bördor, som äro förenade med en sådan härordning.

§ 2. Föreningens styrelse har sitt säte i Stockholm och består af föreningens ordförande och 50 af föreningen valde ledamöter; ordförandene för de filialafdelningar, som kunna bildas i landsorten, inträda jembväl såsom ledamöter i styrelsen. Styrelsen utser inom sig vice ordförande, samt inom eller utom sig kassaförvaltare och sekreterare. Kassaförvaltare och sekreterare, som utses utom styrelsen, inträda genom valet som ledamöter i densamma.

§ 3. Föreningen samlas till ordinarie sammanträde en gång om året i Mars eller April månad.

§ 4. Styrelsen eger kalla och antaga nye ledamöter i föreningen.

§ 5. Enskild ledamot af föreningen eger hos styrelsen föreslå nye ledamöter samt ingifva förslag i föreningens angelägenheter och för öfrigt på lämpligt sätt befordra föreningens ändamål.

ALLMÄNNA VÄRNPLIGTEN.

FÖREDRAG

AF

RYTTMÄSTAREN RICHERT VON KOCH

VID

FÖRENINGEN VÄRNPLIGTENS VÄNNERS ORDINARIE
SAMMANTRÄDE DEN 21 APRIL 1876.

STOCKHOLM,
ARTIEBOLAGET FORSETE, 1876.

ALLMÄNNA VÄRNPLIGTEN.

FÖREDRAG

af

STATTMÄSTAREN EUGEN VON KORN

FÖR ENNEN VÄRNPLIGTENS FÄRNERS ÖRNÄMNING
SAMMANKÄLLAN DEN 21 APRIL 1870.

STOCKHOLM.

ATTENHON FÖR FÖRRETT 1870.

M. H.

Jag har blifvit af Föreningens styrelse anmodad att vid detta tillfälle yttra några ord om allmänna värnpligten. —

Det kunde vid första påseende tyckas, som om tal och föredrag visserligen borde hållas *utom* detta sällskap till dem, som ej ännu ingått på våra åsikter; men att deremot det vore onödigt att *inom* föreningen orda om det, hvarom vi alla äro lika öfvertygade, nämligen allmänna värnpligtens nytta och nödvändighet. Och så är det verkligen till en viss grad. Jag har ingenting att säga, som ej herrarna tro lika fast som jag, ingenting att omtala, som ej herrarna veta bättre än jag.

Och dock är det icke utan nytta, att äfven inom sig och till hvarandra ånyo upprepa, hvad som kan tyckas vara redan en gång för alla antaget, godkändt och beslutadt. Detta sällskap, mina herrar, är till hela sin natur ett missions-sällskap, en ecclesia militans; det hyser vissa åsikter, som det har till uppgift att genom en ifrig missions-verksamhet utbreda omkring sig. Ett sådant sällskap bör framför allt vinnlägga sig derom, att dess medlemmar ständigt hålla vid lif en varm, brinnande tro på sanningen af den sak de strida för, och att de alltid i friskt minne bevara de grunder, hvarpå de stödja denna sin tro, så att deras vapen icke blott äro blanka och fejade, utan äfven ligga nära till hands, då de behöfvas. Och de behöfvas dagligen, mina herrar, i hvarje samkväm, i alla samtal — opphörligt böra de, som åtagit sig att utföra denna stora reform, söka att vinna väg för densamma; och då fordras, som sagdt, icke blott en varm tro på sakens sanning, utan

ock ett lifligt minne af de argumenter, hvarmed denna sanning kan försvaras.

För detta ändamål äro vi här i afton samlade och för detta ändamål är det som jag nu vågar säga några ord. Liksom de första kristna hade för vana, att oftast samlas och ömsesidigt styrka och uppbygga hvarandra, så är det ock lämpligt att vi, som bekänna oss till den tron, att allmän värnpligt är för vårt dyra fosterland ej blott nyttig utan rent af den allena tillfyllestgörande åtgärden för dess försvar, att vi, säger jag, ömsesidigt lifva och uppmuntra hvarandra uti denna stora, denna snart sagdt heliga strid för fäderneslandets framtida väl.

Låt oss då upprepa hvad våra åsikter äro i denna viktiga fråga. Hvad säga vi angående den allmänna värnpligten?

1. Vi säga, att allmän värnpligt är det enda försvarssystem, som har en fullt rättvis och sannt mänsklig grund. Det är ej rätt att låta tärningen afgöra om lif och död; det är ej heller rätt att den ene med guld köper den andres blod. Det enda rätta är, att hvar man själf strider för sitt fosterland. Man har rätt att dö för sitt land och för de svaga som finnas deruti, men man har ej rätt att åtaga sig att mot vissa förmåner strida för en annan, som ej är svag, endast mindre villig att dö.

2. Vi anse det vara orätt att, som nu är förhållandet, i händelse af krig Sveriges ynglingar skola strida mot utlandets öfvade soldater, med den högst otillräckliga öfning som vår nuvarande beväringssinrättning gifver dem. De äro pligtiga att försvara sitt land, men de hafva också rättighet att fordra, att blifva dertill öfvade, så att de ej gagnlöst spilla sina lif.

3. Vi tro att allmän värnpligt, med tillräcklig öfningstid, är det enda sätt att åstadkomma en stridsmakt, stark nog att bevara Sveriges sjelfständighet.

4. Vi antaga den i det senaste kongl. förslaget angifna öfningstiden vara nödvändig om de värnpligtige skola

derunder erhålla tillräcklig utbildning för att i striden vara jemngoda med utlandets soldater.

5. Vi äro öfvertygade derom, att den tid, som den värnpligtige sålunda tillbringar under fanorna, ej allenast skall befinnas icke vara bortkastad eller förlorad, utan tvärtom för honom såsom människa, medborgare och yrkesman ytterst gagnelig; samt slutligen

6. Att den svenske ynglingen icke skall blifva under sin tjenstgöring som värnpliktig illa behandlad, och ej heller till sin moralitet och karakter försämrad, utan tvärtom förbättrad.

Om de 2:ne sista punkterna ber jag att få yttra mig något utförligare.

Förlorad tid! Hvad menas väl egentligen dermed? Det kan vara värdt att egna ett par ögonblick åt forskandet efter sanning i denna fråga.

Den älskligaste bland romerska sjelfherrskare kallade hvar dag förlorad, på hvilken han ej gjort någon människa lycklig. Andra (och de äro icke sjelfherrskare) anse den tid förspild, som ej offras åt nöjet och behagen »Glädjen och njutningen, se der mitt mål». En man, hvars namn igenom sekternas lopp blifvit synonymt med visheten, uttalar mot slutet af sin långa lefnadsbana de vemodiga orden: »vanitas vanitatum omnia vanitas», ord som, ljudande genom världshistorien, och lätt missförstådda, bära ett tungt ansvar för den frukt de åstadkommit af svikande mod, sjuklig verldsåskådning och förfeladt lefnadsmål.

Hvarthän allt detta? Hvad har väl Titi fängslande vänlighet, Don Juans lättsinne och Salomos njutningsmätta verldsåskådning med vårt ämne att göra? Jo, mina herrar, mycket, ganska mycket!

Ty vi höra för ofta detta uttryck »att ej hafva tid,» då det uppmanas till arbete för fosterlandet. Det ges allt för ofta till ursäkt för att ej göra sig skicklig till att försvara hem och härd och fädernesland mot främmande eröfrare. Åkerbrukaren har ej tid, han måste plöja sinå fält,

skörda sina skördar; köpmanne har ej tid, han måste befrakta sina skepp, räkna öfver sina vinster; studenten har ej tid, han förlorar ett helt år af sina studier, ett steg på embetsmannabanan; filosofen har ej tid, han måste forska efter livvets och naturens hemligheter, och teologen icke heller, ty han är sysselsatt med att hopsätta konstiga systemer. Alla hafva de ej tid! Från alla samma svar.

Vi tro att några finnas, som mot bättre vetande så svara, som undanskylla sig med denna ursäkt om tidens korthet och landets fattigdom, då sanningen är, att de ej *vilja* göra något för sitt fosterland. Sorgligt om så är! Oss alla träffar olyckan, om en gång kriget kommer mot vårt obeväpnade land; — oss alla träffar olyckan — men ansvaret hvilat öfver dem.

Men dessa andra, visserligen fåvitska, men dock i god tro varande, med samma ursäkt för det de dag från dag och år från år uppskjuta frågans afgörande, hvad sägen I till dem, mina herrar? Hvad får jag säga till dem i edert namn, i denna stund, då I anförtron åt mig att vara eder tolk, att uttala edra åsikter? Till åkerbrukaren säger jag: Din åker må blifva aldrig så väl brukad, din skörd aldrig så rik, så har du dock illa använt den tid du undandrog ditt fosterland din tjänst. När du gärdade omkring dina fält, var väl den tid bortkastad som dertill åtgick? Du dåre! Du gärdade mot grannens fä och landsstrykarens fot, men har ej tid att gärda mot det som värre är — vandalens jernskodda häls skall trampa på din böjda nacke, hans fåle skall afbeta din skörd och lära dig, *för sent*, att det var för *fienden* du arbetade, åt *honom* du gaf den tid du skattade så högt.

Och till köpmannen, till handtverkaren säger jag: Hvilka rikedomar skeppen än föra till eder och näringarna inom landet än frambringa: hvad äro de väl värda för eder, om I ej ären vissa att kunna försvara dem? Man äger ju ej det man ej förmår att skydda.

Och jag vill säga eder ett ord, I, som arbeten på studiernas, tankens, religionens rika fält. Nu lefven I uti ett

fritt land. Fritt kunnen I här andas, fritt tänka, fritt låta edra forskningar sträcka sig inom andens och materiens områden, uppåt himlen och ned till jordens djup, samt fritt uttala hvad I funnit, fritt bekänna hvad I tron. — Förstån I huru oskattbar denna frihet är, så varen med och värnen henne!

Men jag kommer åter till den frågan: hvad menas med förlorad tid, ty i det som hittills blifvit sagdt lyder argumentet så: hvad hjälper att förvärfva, om man ej se'n kan värna? Men nu betrakta vi saken från en annan sida. Är ej den tid väl använd som hängifves åt värnpligten? Får man ej dervid något, som väl ersätter den deråt gifna tiden?

Är tiden alltid bortkastad derföre, att den synes ej direkt använd på min lifsgerning och dess förrättande? Är det förlorad tid för lien, medan han hvässes? Borde vi missunna den tid, som åtgår då diamanten slipas? Ja, bilderna tränga sig på mig i mängd; men jag tar denna sista, ty, i sanning, våra svenska ynglingar, ädelstenar äro de visserligen, verkliga juveler, men nog kan man äfven kalla dem oslipade diamanter, hvilkas egenskaper väl kunna behöfva poleras, innan de glänsa med sitt fulla sken. Svensken har ej sydländingens lifighet och qvickhet, men lyckligtvis har han andra egenskaper, som fullt uppväga dem. Hans förstånd, hans sunda förnuft äro ovanligt goda; men han behöfver väckas upp, och hans iakttagelseförmåga skärpas, hans inneboende fyndighet kallas till lif.

Iakttagelseförmågans öfning kan nästan sägas vara grunden till all uppfostran, och det genomgående vilkoret för att densamma skall vara till något gagn. Boklärdom är dessförutan af jembörelsevis ringa nytta. Man kan hafva ett helt bibliotek i sitt hufvud och det oakadt vara fullkomligt oduglig, om ej iakttagelseförmågan samtidigt uppöfvats.

Hvad är nu iakttagelseförmågan? Den är sinnenas uppfostran, i inskränkta mening *ögats* uppfostran. Behöfver

då ögat uppfostran? Ja visserligen. Ser man då ingenting förrän ögat fått den? Ingenting; det är alldeles detsamma som om man vore blind, eller, noggrannare uttryckt, man ser, men endast så som spegeln ser. När föremålet är borta, finnes intet kvar. Så ser det nyfödda barnet, dess synapparat må vara huru ypperlig som helst, och hvad värre är, så ser mången, som ej är nyfödd, endast emedan hans öga ej fått uppfostran. Synapparatens mekaniska verksamhet, dess återspeglung af föremålet, är af intet värde, förrän denna verksamhet sättes i samband med den inre andliga mekanismen, med minnet eller förståndet. I beröring med minnet blir ett faktum anteckadt, möjligen till framtida nytta. I beröring med förståndet uppstår en tankeverksamhet, en reflexion. Vanan att göra, vare sig denna anteckning eller ännu bättre, denna reflexion, det är ögats uppfostran.

Man kan knappast tro till hvilken grad denna uppfostran är försummad, huru många de äro som se och dock icke se, ända in i sēna lifvet, ja ända till lifvets slut. Jag vill nämna ett enda exempel, för att visa hvad jag menar. En stor pedagog berättar, att han frågade en god vän, som varit landtbrukare i 30 års tid, huru en häst bär sig åt då han legat och vill resa sig. Hvilka ben stiger han först på? Landtbrukaren kunde omöjligen upplysa honom derom. Han hade visserligen sett fenomenet försiggå tusentals gånger, men ändå ej iakttagit det. Nå, huru stiger en ox upp då? Förtviflan hos landtbrukaren — men samma svar. Det är förvånande hvad denna ovana, att ej lägga märke till det man har för ögonen, är allmän. Jag tar för afgjordt att knappt en bland tio landtbor skulle kunna säga, hvilken kåke som röres när man tuggar, eller en bland tio Stockholmsbor kunna upplysa huruvida Gustaf-Adolfs-statyen står vänd åt norr eller söder.

Hvarföre nu denna långa digression om ögats uppfostran? Jo derföre att den är oändligt vigtig för hela folkets uppfostran, derföre att hela Sveriges ungdom borde syssel-

sättas minst en timme om dagen endast med att lära sig *iakttaga*, och derföre slutligen att om alla Sveriges unga män i nära ett års tid komma i våra händer, så skola vi lära dem den konsten. Man har sagt att om kineserna kunde förmås att nyttja knif och gaffel, så skulle det åstadkomma en revolution i världshandeln. Jag tror, att om man kunde lära svenska ungdomen att se, att observera, så skulle det medföra oändliga följder för landets utveckling både i materielt och andligt hänseende; ty utan observation ingen tankeverksamhet, utan tankeverksamhet ingen uppfattning af hvad som är bra och hvad som behöfver förbättras, utan denna uppfattning ingen förkofran, ingen utveckling.

Och hvarföre kan krigareyrket mera än andra sägas vara lämpligt att gifva ungdomen denna dyrbara vana att iakttaga? Derföre, att den militäriska uppfostran just har till en af sina förnämsta uppgifter att uppväcka karlens intelligens, hans observationsförmåga. Det är en genomgående grundsats i all rekryt- och soldatbildning. Ifrån den enklaste vakttjänstgöring och till den svåraste rekognosering är det alltjemt iakttagelseförmågan som tages i anspråk. Ja, till och med utom tjänsten är förhållandet enahanda. En soldat kan icke gå gatan fram, utan att vara uppmärksam. Under det en sömnig bonddräng klifver framåt, med blicken mot marken, och hvarken hör eller ser, går soldaten med lätta, raska steg och ögat vändt åt alla sidor. Allt lägger han märke till, ja, ingen enda person kan han möta, utan att han måste se honom i ansigtet och tänka efter om det är någon som honnör tillkommer. Endast en sådan vana är ingen ringa öfning för iakttagelseförmågan.

Till denna så ytterst viktiga vana att hålla sina sinnen vakna och reflektera öfver hvarje af dem gjord iakttagelse, en vana som utan öfverdrift kan sägas föröka en människas arbetsvärde med omkring hälften af dess förra belopp — till denna vana komma ytterligare en mängd andra egenskaper, vid hvilka jag icke skall lika länge uppehålla mig, men hvares stora vikt väl ingen kan underskatta, som nå-

gång dels tänkt på hvaruti ett folks framåtskridande består, dels äfven iakttagit hvad det är som utgör den ene arbetarens företräde framför den andre. Under sin värnpligtstid skall ynglingen lära sig *ordning*, denna egenskap som med skäl blifvit benämnd "halfva lifvet"; *punktlighet* i afseende å tiden och dess indelande och användande; *snygghet* både om sina kläder och sin person. Af hvilken oändlig vigt skulle det icke vara i sedligt afseende att kunna gifva hela vår manliga befolkning vanan att tvätta sig, att hålla sig ren! Det vore väl värdt att tillbringa 10 $\frac{1}{2}$ månader under fanorna, om man äfven icke under hela tiden lärde sig någonting annat än *snygghet*.

Vidare är det en egenskap, eller en vana, hvilken man numera endast som militär kan fullständigt förvärfva sig, jag menar *lydnaden*. Denna egenskap, alltid viktig, har blifvit det så mycket mera i en tid, då en betydlig förminskning egt rum uti hemmets disciplin, och då till följd af en mängd sociala och finansiella förhållanden arbetaren och tjenaren varit i tillfälle att snarare tyrannisera husbonden än tvärtom, och då sålunda ett alla iakttagare väl bekant tillstånd af sjelfsväld och brist på vördnad och aktning för äldre personer blifvit en bedröflig företeelse uti vårt land.

Men då vi tala om lydnad, hvad menar vi då? Är det österländingens lydnad, då han med kropp och själ tillhör sin herre, eller den romersk-katolska prestens lydnad, då han obetingadt lägger sitt samvete i sin förmans hand och blir hans blinda redskap? Gud bevare oss från att vilja åstadkomma någonting sådant i ett land, der friheten alltid utgjort vår stora, ja nästan vår enda rikedom! Nej, den lydnad som militärdisciplinen åstadkommer är någonting helt annat. Det är vanan att gladt och villigt utföra de befallningar man får af sin öfverhet, för att dermed uppnå ett af beggedera eftersträfvadt mål. Och så, som soldaten i vår tid utvecklas till sin tankekraft och intelligens, blir han ingalunda genom blind, tanklös lydnad förvandlad till en

maskin och derigenom förfäad. Han lyder, men han reflekterar. Hvad han erhåller är denna ovärderliga, genom hela lifvet qvarsittande uppfattning eller insigt: att när någonting skall uträttas och *väl* uträttas, så måste det vara *en* som befaller och de andra lyda, vare sig att det är husbonde, arbetsgifvare eller annan förman.

Jag har nu här endast hunnit gifva några ord åt detta för den allmänna värnpligtens antagande så oändligt viktiga argument, som består deruti, att de 10 $\frac{1}{2}$ månadernas tjänstgöring skulle bibringa våra ynglingar några egenskaper som mångdubblade deras värde såsom produktiva arbetare, i hvilket fält de än arbetade: intelligensens skärpande, ordningsinnets höjande, vanan vid punktlighet, snygghet, lydnad och vördnad.

Den allmänna skolbildning, som bibringades de värnpligtige, skulle för dem som mindre sysselsatt sig med boken vara af den största nytta, under det att å andra sidan en rakt motsatt vinst skulle af tjänstgöringen uppstå för de mera bildade klassernas ynglingar. Vi veta nämligen alla, att skolstudierna i vår tid äro så många och så ansträngande, att de flesta ynglingar, efter att hafva aflagt mogenhetsexamen, befinna sig uti ett öfveransträngdt och utmattadt tillstånd i afseende å de intellektuella krafterna, då deremot deras kroppsliga krafter äro mycket outvecklade och deras praktiska skicklighet blifvit så godt som alldeles försummad. I stället för att vid denna tidpunkt, som så ofta är händelsen, tvingas att tillbringa omkring ett år uti verksamhet, för att gifva den öfveransträngda hjernan tillfälle att hvila, huru utomordentligt nyttigt vore det ej för dessa våra förlästa ynglingar att fullgöra sin värnpligt och erhålla den praktiska öfning och den kroppsliga utveckling som militärlifvet har att erbjuda. För dem blefve naturligtvis värnpligtens enkla skolstudier öfverflödiga, de finge i stället vända hela sin kraft och all sin tid åt utvecklingen af den halfva delen af deras natur, som vår nuvarande skoluppföstran tyvärr lemna alldeles utan uppmärksamhet, nämligen den praktiska i förening med den fysiska delen deraf.

Hela vår manliga ungdom skulle således få den stora fördelen af att genomgå en praktisk-teoretisk skola, der hvar och en erhöle det som fattades honom, der den bleke, förläste, tafatte ynglingen återfinge sin helsa, sina kroppskrafter, sitt lefnadsmod och sin möjligen förlorade kärlek till boken; der den grofve bonddrängen, den obildade arbetaren eller gesällen erhöle en tillsats af teoretisk bildning jemte förut vidrörda moraliska egenskaper — kort sagdt, der alla blefve i ordets fulla bemärkelse *människa*.

Och vi behöfva icke taga alla dessa rika löften om värnpligtens fördelar ur vår inbillning eller ur våra förhoppningar. De äro verkliga, de äro redan en sanning öfverallt, der allmänna värnpligten blifvit genomförd. I Danmark har jag hört att en sådan öfverlägsenhet förmärkes hos dem som fullgjort sin värnpligt, att husbönder knappast vilja taga i sin tjänst, arbetsgifvare ej gifva arbete åt dem, som ej exercerat.

Jag gjorde på en resa för några år sedan bekantskap med en köpman från Hamburg och frågade honom med stor nyfikenhet, huru den stora handelsstaden, som hittills varit så ovanligt litet betungad af krigstjänst, funnit sig deruti, att alla dess unge män togos bort från kontoren och handelsbodarna för att exercera efter preussiska värnpligtslagen. Hans svar öfverraskade mig, jag medger det, oaktadt jag ej borde blifvit så förvånad som jag blef. Han sade mig nämligen att alla Hamburgs fäder, principaler, grosshandlare och arbetsgifvare af hvad slag de än voro, med en mun berömde den allmänna värnpligten som den största välsignelse som hade kommit Hamburg till del sedan lång tid tillbaka. Man kände ej igen de hamburgska unga herrarna, en sådan förvandling hade de undergått; och, långt ifrån att anse exercistiden bortkastad, ansågo Hamburgs äldste att den var utomordentligt väl använd, de unga männen dögo till dubbelt så mycket som förut. Dessutom hade de, sade han, rönt en fördel deraf, som ej kunde i pengar uppskattas, de hade upphört att vara hvad de förut hade en

stark fallenhet för, nämligen — *slynglar*. Jag nyttjar köpmannens eget ord och gör ingen ursäkt för att jag gör det, ty ordet uttrycker kraftigare än många andra en af de stora farorna, mot hvilken, enligt min tanke, allmänna värnpligten kommer att skydda oss.

Jag har nu framställt 3 stora skäl hvarföre den allmänna värnpligten bör antagas, och de äro:

1. Emedan, om vi ej kunna skydda hvad vi förvärfva, det ej mycket håtar, huru rikt än landet blifver genom flit och allehanda förbättringar i åkerbruk och näringar.

2. Emedan den i rikets tjenst tillbragta tiden genom förvärfvad arbetsskicklighet och duglighet väl betalar sig och sålunda är en lönande utgift.

3. Emedan den manliga ungdomen, genom erhållande af sådana egenskaper som lydnad, punktlighet, ordningssinne och snygghetskänsla skulle i hög grad till sin karakter och sin sedliga ståndpunkt höjas, och tiden sålunda äfven i detta afseende vara väl använd.

I sanning 3:ne ganska viktiga, ja afgörande skäl! Men jag skulle göra orätt, om jag nöjde mig med att framställa dessa skäl, om jag ej påminde derom, att det finnes ännu ett, ett oändligt mycket högre. Ty, mina herrar, I kunnen icke undgå att göra den iakttagelsen, att uti de anledningningar till uppoffring af tid och möda, som hittills blifvit vidrörda, *egennyttan* dock alltid är den känsla som tilltalas. Så länge vi nyttja ordet *det lönar sig*, då vi i våra bemödanden för denna saken söka öfvertyga våra medborgare, så länge hafva vi endast vädjat till en lägre känsla hos dem. Det är och förblir dock alltid *egennyttan* vi hafva använt som häfstång, vore det ock det klokaste slag deraf.

Och kan man då verkligen ej med hopp om framgång tala till andra känslor? Vågar man ej vädja till högre skäl än sådana, som tilltala en af menniskonaturens lägsta sidor? Vågar man ej, då man ordar till svenske män om Sveriges väl, tala om pligt, om kärlek till bröder, fädernesland och

Gud? Jo, Gud ske lof! det *vågar*, det *får*, det *kan* man göra, ja det **bör** man göra, ty eljest har man ej fullgjort sin egenpligt, man har brutit mot den vackra grundsatsen: vill du förmå människor att handla ädelt, så behandla, tala till dem som ädla människor.»

Nåväl då, mina herrar, huru lyder det språk, med hvilket vi aldrig böra tröttna att uppmana våra ännu tveksamma bröder att underkasta sig den utsträckta allmänna värnpligtens uppoffringar och skenbara tidsförlust? Huru skola vi öfvertyga dessa olika klasser, som jag förut omnämnt, åkerbrukaren, handverkaren, studenten, filosofen och teologen, derom, att den tid ej är bortkastad eller förlorad, som de använt på att göra sig dugliga till fosterlandets försvär?

Så tala vi:

Förlorad tid! Hvad menas väl dermed? Talade vi till hem- och namnlöse män, till världens lösdrivvare, så skulle vi ej påminna derom att den tid icke är förlorad, som eg-nats åt fäderneslandet, äfven om den ej bragte oss ett öre igen; *men vi tala till svenskar!* Talade vi till hedningar, de der intet hopp hafva efter döden, så skulle vi ej säga att gods och guld och sinnliga njutningar komma att intet värde hafva uti evigheten; men vi tala till *kristna*.

Till *svenskar* och *kristna* kunna vi säga: Det finnes en enda sak som tiden är oss gifven för på denna jord. Hvad är den? Att arbeta på vår egen utveckling, förädling, förbättring, så att, när vi en gång dö, vi må duga till någonting i den andra världen. All tid, som ej härtill användes, är förlorad. Detta är det enda sanna begreppet om förlorad tid.

Och huru skall detta arbete bedrivas, huru skola vi förädlas så att vi kunna till himlens arbeten befinnas i någon mån dugliga och skickliga? Genom ädelt lefnadssätt, ädla handlingar, genom sjelfuppoffring, genom att lefva och arbeta för andra, för våra käraste och närmaste, för vår familj och för denna större familj, som kallas fosterlandet.

Och hvad för slags arbete? Hvad är den högsta fördel jag kan bereda, den största välgärning jag kan bevisa honom som jag har kär? Månne det är att göra honom rik och mätta honom med lifvets goda? Hvad är det bästa vi kunna göra för vårt land? Är det att föröka dess materiella rikedomar, i täflan med andra länder? Blir det större och lyckligare, ju rikare det blir? Ack, historien täljer oss en helt annan saga!

Rika skördar, böljande sädesfält, stora hveteax, som böjas till jorden af er egen tyngd, jag skattar eder ringa! *Det* är ej den slags skörd, som gör ett land verkligen rikt, verkligen stort. Den skörd jag frågar efter är en helt annan. Hurudana *män* växa uti Sveriges jord? Hvad är den skörden värd? Går det jordbruket framåt? Blir den säden bättre år från år? Duger den ännu till utsäde, eller håller den på att så förlora sig, att i en ej aflägsen framtid nytt utsäde måste från främmande land af den store säningsmannen hitsändas för att utsås i vår gamla jord? Har den gamla säden ingen kärna kvar, är all dess styrka slut? Är det så — nå, då må barbarernas åtminstone *kraftfulla* horder styra sina vilda böljor hit och öfversvämma landet, ty *vår* tid som folk är ute. Vi lyda blott den gamla lagen, som världshistorien åter och åter tolkat för oss, men som så många folk försent hörsammat, den nämligen, att om än hvarje bergsskrefva blefve odlad uti ett land och dess åkrar dröpe af fetma, så är dess sista dag dock för handen, om icke både andelig och kroppslig styrka finnes kvar, om ej den hand som styr plogen, som räknar guldslanten, som för pennan, äfven kan svinga svärdet; om det folk som älskar förkofran, idoghet och fredens njutningar ej också har plats uti sitt minne, uti sin kärlek för äran, för pligten, för fosterlandet.

Det gifves utan *kraft* ej någon *dygd*,

Ej någon rikedom från *ära* skild.

Rika kunna vi väl blifva i mynt, men eljest fattiga; våra hjertan skola blifva kalla, vissnade och förkrympta,

våra sinnen ljumma, vårt lif utan solsken, om vi ej hafva en stund att gifva åt vårt fosterland. Om oss skall ej skalden kunna sjunga:

Hur kunde, arma fosterland,

Du dock så älskadt vara,

En kärlek få, så skön, så stark

Af dem du närt med bröd af bark?

Oss närde vårt fosterland med mjölk ur sin rikedom's barm, men vi kunde dock ej komma öfverens om huru lång tid vi ville gifva för att blifva skickliga att försvara det. Ve oss alla, om vi det ej kunna!

Hafva vi då verkligen så ondt om tid, att vi ej kunna gifva fosterlandet 10 $\frac{1}{2}$ månader? Det kommer nog att räknas oss såsom tjenstetid tillgodo i det stora fosterlandet — *deruppe*.

Ondt om tid! Vi hafva ju hela evigheten framför oss.

Ja, detta samma språk föra vi till dem alla. Må landtbrukaren ur jordens gifmildhet ösa rika skördar; må slöjdaren och näringsidkaren med sin flit och skicklighet höja sig till välstånd och öfverflöd; må köpmannens farkoster bringa honom millioner, — allt skall en dag synas dem ringa mot den oskattbara känslan af att hafva gjort sin pligt, ty det är dock det enda man kan taga med sig. Må ynglingen studera; alla böckers kunskap skall dock icke gifva honom någon större sanning än den, att han är till för att lefva för andra och ej för sig sjelf; huru lärd han än blir, är han dock okunnig om han ej vet detta; må filosofen forska och teologen uppgöra systemer, — uti himmelen och på jorden finnes ingen högre filosofi än denna: *gör din pligt*, ingen vissare salighetslära än denna: *älska din Gud, din nästa och ditt land*. —

Man hör stundom yttras farhågor i afseende å den behandling, som skulle komma de värnpligtige till del medan de befinna sig under fanorna. Dels fruktar man rent af för misshandling; dels tror man att den råhet och bru-

talitet, som anses ännu i vissa fall vidlåda den militära tonen, skola menligt inverka på de unge männens eget språk, sätt att vara och sinnelag, med ett ord, brutalisera dem.

Vi veta alla att inom svenska armén numera kroppslig misshandling icke kommer ifråga. Prygelstraffet är afskaffadt och strängt straff drabbar den förman, som handgripligen tillrättavisar sin underlydande. Den strängaste kontroll blir ju dessutom utöfvad öfver allt som rör allmänna värnpligten; alla hafva gemensamt intresse. Således är i detta afseende all fruktan ogrundad. Återstår den upptuktelse som stundom af kamrater meddelas, med mer eller mindre rättvisa, den s. k. pennalismen, någonting som man uti skolor, krigsskolor och bland soldater, oaktadt de största ansträngningar, aldrig lyckats helt och hållet utrota, men som egentligen tillhör gossåldern och som jag derföre icke tror skall kunna i någon betänkelig mån bibehålla sig bland de unga männen i värnpligtsåldern, om noggrann eftersyn i detta afseende handhafves.

I afseende återigen på den militära tonen och särskilt språket, så vill och måste jag erkänna, att för närvarande inom värfvade armén, och möjligen här och der inom den indelta, åtskilligt ännu finnes att önska i detta afseende. Dels kvarstår en viss grofhet i språket sedan gamla tider, då en riktigt manhaftig krigare knappast ansågs fullständigt utrustad om han ej hade med sig ett rikligt förråd af svordomar och hårda ord, hvarjemte häftighet och en viss brutalitet ej blott lätt förlätos honom, utan betraktades nästan som ett bevis på mod och styrka; dels måste erkännas att det material, som ännu utgör vår värfvade armé, lätt nog synes erfordra gröfre och hårdare behandling. Detta sednare är dock, som vi veta, ett misstag. Man kan handhafva disciplinen lika strängt, utan att vara grof eller brutal, och liksom en betydlig förändring till det bättre redan inträdt, så är jag öfvertygad att småningom ur krigstjensten allt som ej längre är tidsenligt kommer att försvinna och höra till det föflutna.

Men en sak är ganska viss, och det är, att med allmänna värnpligtens införande, sättet att behandla trupp blir helt olika mot hvad det har varit och ännu delvis är. Icke att den noggrannaste disciplin kommer att saknas; men den kommer säkerligen att handhafvas på ett vida angenämare sätt än nu; det blir fortfarande en *jernhand*, om man så vill, men med sammetshandske. Landets ädlaste, mest bildade ynglingar stå med i ledet. Hela tonen i umgänget, sederna och språket komma att röna inverkan deraf. Svordomar, skällsord och s. k. ovettkomma att försvinna. Vi veta, att vederbörandes uppmärksamhet särskilt blifvit vänd åt detta håll, ja så synnerligen vigtig lärer man anse denna sak, att det till och med varit fråga om att uttryckligen föreskrifva, det de värnpligtige icke finge af befälet tilltalas med ordet *du*, utan endast med namnet. Man trodde nämligen att detta skulle utgöra en ständig påminnelse för den obetänksamme, att han ej hade framför sig en usling, en träl, utan en kamrat, en embetsbroder, fastän i lägre grad än han själf.

För min del tänker jag mig så gerna, att allmänna värnpligten äfven i detta afseende skulle verka förädlande på hela vårt folk, att den skulle blifva en hyfsningens, en civilisationens skola, ett höfviskhetens tempel, från hvilket allting groft och rått vore bannlyst. En yngling, som fullgjort sin värnpligt skulle återvända hem, manligare och dugtigare, utan tvifvel, än han var förut, men ej mindre fin och bildad uti språk och seder. Den redan bildade skulle ej förlora, den mindre väl uppfostrade skulle vinna. I stället för att nu, tyvärr, då ett mindre väl valdt ord höres från en nyblifven militärs läppar, hans familj ofta tager för afgjort, att han lärt sig det bland sina kamrater och anser det helt naturligt och ursäktligt, så borde förhållandet blifva tvärtom. När den unge hörde ett groft ord, skulle det stöta honom och han med rätt kunna säga: "sådant nyttjades icke bland oss, under det jag gjorde min värnpligt. Der voro svordomar och otidigheter förbjudna."

Jag kan ej tro att detta är en dröm, åt hvilken s. k. praktiska män måste småle och rycka på axlarna. Jag väntar mig oändligt mycket af allmänna värnpligten äfven i detta afseende. Jag hoppas och tror att den skall blifva en stor, för hela landets befolkning välgörande *ridderlighetens skola*.

Hvarföre skulle krigareyrket ej kunna vara höfviskt och sedesamt i tal och later? Minnas vi då ej, att vi, krigare, äro vår tids ridderskap och att i gamla tider, *gamla råa* tider, som de kallades, en äkta riddersman lika litet ville besudla sin mun med ett groft ord, som sin blanka riddarsköld med en fläck?

Och härmed komma vi helt naturligt till den sista frågan, som är beslägtad med den föregående.

Vi, som äro värnpligtens vänner, kunna icke dölja för oss, att en stor anledning till det motstånd, som reformen här och der inom landet möter, är att söka uti det misstroende, som föräldrar hysa mot kasern- eller garnisonslivets inflytande på deras söners lefnadssätt, karakter och moralitet. Kunde man undanrödja detta misstroende, så skulle sannolikt en stor del af det ärliga eller bona fide motståndet försvinna. Och all möda bör lemnas ospard för att genom tal och skrift åstadkomma detta mål.

Föräldrar hafva till mig yttrat dessa farhågor, och jag har för min del svarat dem så här: I hvilket oskyldighets-tillstånd hafven I tänkt att kunna uppfostra edra söner, eller snarare att hålla dem kvar, sedan de inträdt i manna åldern? Med hvilka klostermurar ämnen I försöka att omgärda de unge männen, på det umgänget med världen ej skall skada dem? Trön I då verkligen, att detta är möjligt och trön I att det ens vore önskvärdt om det late sig göra? Veten I då icke att världen är full af öndt och att I icke med bästa vilja kunnen förhindra unge män att komma i beröring dermed? Men veten I också icke att det enda verkliga skyddet mot detta önda ligger den uppfostran, I gifvit edra söner, i de grundsatser och den dygd, I inplan-

tat hos dem? Med detta skydd kunna de gå ut i världen, medvetne om dess faror, men rustade mot dem genom de inre vapen I gifvit dem. Utan detta skydd skall det onda öfvermanna dem, äfven om det ej finnes en enda kasern, garnison, stor stad eller farligt förlustelseställe i hela landet, ty det onda skall hafva bundsförvandter i deras egen inre svaghet, och då hjälpa inga klostermurar.

Hvad är det farliga som I frukten uti kasernen, uti garnisonen? Kamrater, hvaraf måhända en och annan är dålig? Hvar och huru kunna sådana alltid undvikas? Men hvar och huru äro de mindre farliga än under uppmärksam tillsyn, noggrann lefnadsordning och af arbete strängt upptagen tid? — Dåliga exempel? Sådana kunna tyvärr ej undvikas; men de, som veta huru unge män hvilka icke äro militärer, ofta tillbringa sin tid; de som sett huru de unge bonddrängarne på den som det tros oskyldiga landsbygden alltför ofta hvad de kalla roa sig, dessa kunna bäst upplysa om dåliga exempel öfverhufvud endast äro att finna ibland militärer eller meraän bland andra ynglingar. Och dertill kommer, att får den värnpligtige ett dåligt exempel från ena sidan, så får han ett vackert ifrån den andra; ty han har omkring sig allt hvad landet eger af godt och ädelt och väl uppfostrade ynglingar; och jag för min del tror mera på det godas makt än på det ondas, jag tror att de ädla komma att förbättra de sämre och ej tvärtom. Och derigenom skall fosterlandet äfven i detta afseende röna en stor välsignelserik inverkan af allmänna värnpligten.

Det är sannt att alla klasser blifva under öfningarna blandade tillsammans och deraf den nytta jag nyss omtalat; men om systemet med små kasernrum för 4—10 man antages, så har man skäl att förmoda det de värnpligtige i regeln blifva sorterade efter bildningsgrad, så att de som fått ungefär samma slags uppfostran få *bo* tillsammans. Dessutom ingår, som här förut blifvit sagdt, uti allt militärlif bibringandet af ordning, snygghet och hyfsning som en väsentlig del af uppfostran, så att i detta fall icke mycket torde vara att äfventyra.

Men jag har äfven hört föräldrar säga sådana ord som dessa: »Vi hafva allvarsamma farhågor att svenska arméns befäl och underbefäl ännu icke äro mogna denna stora uppgift att handhafva våra söner, ja, hela Sveriges ungdom under en vigtig period af deras lefnad; att de ej fullt uppfattat hela vidden af det ansvar de åtaga sig. Vi tro att många ibland dem betrakta allmänna värnpligtens införande såsom ett ypperligt sätt att få soldater, att få ett godt försvar — och dermed nog. De åtaga sig att väl instruera, väl exercera de värnpligtige, och tro sig dermed hafva uppfyllt allt hvad man kan vänta sig af dem. Men sådan är icke vår åsigt. Öfvertyga oss om att våra farhågor i detta afseende äro ogrundade, och vårt motstånd mot allmänna värnpligtens införande skall upphöra.»

Mina herrar! Vi böra icke dölja för oss, att vi här stå ansigte mot ansigte med en utomordentligt vigtig fråga, att vi hafva framför oss det, hvarpå beror, huruvida allmänna värnpligten skall för Sveriges land blifva en stor välsignelse eller, oafsedt den militära fördelen af försvarets ordnande, till mer eller mindre afgjord moralisk skada eller intet-betydelse. På befälets uppfattning af sina pligter och sitt ansvar gent emot landets värnpligtiga ungdom, på deras förmåga att fullgöra dessa pligter, att motsvara detta ansvar, beror, om de som föreslagit reformen, om vi som hjälpa att genomdrifva densamma, uti framtiden skola få glädje af dess verkningar eller sorg öfver dess förfelade mål. Hvar och en ibland oss bär sin del af detta framtida ansvar och det är derföre som saken för oss har en så djup, så allvarlig betydelse, att den ej nog grundligt kan öfvervägas.

För min enskilda del tror jag, att det svenske befälet och underbefälet äro värdiga det stora förtroende, det öfver all beskrifning vigtiga uppdrag som allmänna värnpligtens införande skulle gifva dem. Och jag tror att de skola blifva det mer och mer, i samma mån som erfarenheten kommer att visa dem hvilken mäktig häfstång till det goda de med densamma hafva fått uti sin hand.

Om ännu här och der en återstod af gamla tiders föreställning angående soldaters lefnadssätt och befälets pligter mot dem ännu finnes kvar; om någon fortfarande, fastän i förmildrad form, endast ställer samma slags fordringar på sina soldater som Wallenstein och Tilly på sina, fordringar, som kunna uttryckas med dessa ord: »de få lefva huru som helst, blott de slåss bra och lyda mig;» om någon anser förmågan att dricka mycket vin vara ett bevis på att man är karlaktig, och s. k. rummel, blott det sker utom tjensten, inom vissa gränser och i förening med att visa sig »rapp» i exercis, vara snarare ett tecken till manligt och knektaktigt väsen än motsatsen — då må sådant, hvarhelst det finnes, med all kraft motarbetas och utrotas. Redan under nuvarande förhållanden är ett sådan föreställningssätt grundfalskt, en kvarlefva från gamla vikingatiders barbariska seder och bruk; med allmänna värnpligten skulle det blifva olyckligt och förderfligt för hela landet.

De som få sig anförtrudt det dyrbaraste Sverige eger, dess unge män, de komma att hafva ett stort, ett heligt ansvar. Må ingen af dem någonsin glömma detta ansvar! Må de minnas att hvad de hafva om händer är Sveriges hopp, Sveriges framtid. De skola dana Sveriges ynglingar till krigare, de skola föra dem an uti striden mot yttre fiender. De skola äfven, vi tro det, vi äro vissa derpå, dana dessa ynglingar till ädle män, till utmärkte medborgare; de skola föra dem an äfven uti en annan strid, den mot de unges egna svagheter och dårskaper; de skola blifva, — hvad befälhafvare böra vara för sina soldater, hvad de *måste* blifva för Sveriges värnpligtige unge män — deras förebilder, deras uppfostrare och deras faderliga vänner. —

Och nu, mina herrar, har jag slutat. Af innersta hjerta önskar jag lycka och framgång åt det stora arbete, hvaråt denna förening egnar sina krafter. Mätte den allmänna värnpligten, så som vi tänka oss den, blifva antagen, och snart antagen, uti Sverige. Den skall, jag upprepar det,

blifva för vårt älskade fosterland en praktisk-teoretisk högskola, en utvecklingsanstalt för både förstånds- och kroppskrafter, en intelligensens, ordningens, höfviskhetens och sedlighetens skola, genom hvilken hela vår manliga befolknings unga, friska flod skall föras såsom genom en jättelik filtreringsapparat, för att derifrån åter utgå, lika kraftig, lika frisk, men klarnad, renad, förädlad. Den skall i rikt mått bidra till det stora mål, hvaråt ett folks hela sträfvan bör riktas: dess ungdoms uppfostran; den skall hjälpa Sveriges ynglingar att blifva, hvad jag af själ och hjerta tror de äro ämnade att blifva, hvad deras fäder alltid varit, de ädlaste män på jorden.

Föreningen Värnpligtens Vänners Styrelse.

Ordförande:

BERGSTROM, P. A. *), Landshöfding, Föreningens ordförande (Örebro).

Vice Ordförande:

BJÖRNSTJERNA, C. M. *), Grefve, Generalmajor (Stockholm).

Öfrige ledamöter:

Almström, R. *), Fabriksidkare (Stockholm).

Anderson, A., Kamrarråd (D:o).

Ejörln, G. *) Löjtnant (D:o).

Cajanus, Aug., Telegrafkommissarie (Hernösand).

Cederblom, Elis, Bruksegare, (Forshaga & Kil).

Christiernin, A. F., Med. Doktor (Sundsvall).

Clairfeldt, C. M. E., Borgmästare (Kristianstad).

Crusebjörn, J. I. *), Kapten, Styrelsens sekreterare (Stockholm).

Edholm, E. M., Överfältläkare (D:o).

Elkgren, C. E. *), Kamrerare (D:o).

Elfving, N. A., Generalkonsul (D:o).

Elworth, Hj., Öfverdirektör (D:o).

Geijer, S. G., von, Kabinettskammarherre (Malmö).

Himmelstrand, J. L. V., Lektor (Hudiksvall).

Holmgren, F. *), Professor, Ordförande för Upsala stads och omkringliggande orts filialafdelning (Upsala).

Huldt, C. N., Auditör (Umeå).

Ingstad, O., Rektor (Ronneby).

Jönsson, Ola, f. d. Riksdagsman (Kungshult & Helsingborg).

Key, E. A., Professor (Stockholm).

Königsfeldt, E. V., Häradshöfding (Smedjebacken).

Levenhaupt, Claes, Grefve, Förste Hoffjägmästare (Claestorp & Katrineholm).

Lilliehöök, J. F., Major (Körtingsberg & Vretstorp).

Linder, C. V., Domprost (Vesterås).

Lindmark, G., Kommandörkapten (Stockholm).

Ljungqvist, O., Bruksegare (Munksjö & Jönköping).

Loven, C. J., Krigsarkivarie (Stockholm).

Lybecker, G., Friherre, Godsegare (Forsby & Valdemarsvik).

Lyth, A. J., Prost (Burs & Hemse).

Meijerberg, C. J., Folkskoleinspektör (Stockholm).

Meuller, E. A., Telegrafdirektör (Norrköping).

Mossberg, V., Med. Doktor (Eskilstuna).

Nilsson, Sven, Riksdagsman (Österslöf & Kristianstad).

Norstedt, C., Godsegare (Hälla & Borensberg).

Odmer, C. Th., Professor, Ordförande för Lunds stads och omkringliggande orts filialafdelning (Lund).

Petre, Hjalmar, Bruksegare (Hammarby & Störvik).

Raab, H. *), Friherre, Öfverste (Stockholm).

Rosenmüller, Georg, Godsegare (Tyllinge, Ätvidaberg).

Rydning, K. A., Öfverstelöjtnant (Kungsgården & Östersund).

Schoultz, Edv., von, Professor (Göteborg).

Sparre, E., Grefve, Landshöfding (Venersborg).

Stackelberg, B. O. *), Friherre, Kommandörkapten (Stockholm).

Törneblad, R., Rektor, (Kalmar).

Ugglas, L., af, Grefve, f. d. Öfverste (Forsmark & Leufsta).

Ullén, F. A., Kapten (Göteborg).

Wedberg, Jacob *), Grosshandlare, Styrelsens kassaförvaltare (Stockholm).

Widmark, H. A., Landshöfding (Luleå).

Wijkander, A. Th., Generalmajor (Kärne & Karlstad).

*) Ledamot af styrelsens verkställande utskott.

§ 6. I årsafgift erlägger hvarje föreningens ledamot 5 kronor. Till betäckande af de föreningens utgifter, som icke kunna bestridas med årsafgifterna, insamlas medel genom särskilda subskriptioner, hvilka det åligger styrelsen att föranstalta.

Utdrag
ur Arbetsordningen
för
Styrelsen för Föreningen Värnpligtens Vänner.

§ 5. Styrelsens i landsorten bosatte ledamöter, hvilka förväntas skola med stöd af sin personalkännedom verka för föreningens tillväxt samt lemna styrelsen de upplysningar och det biträde, hvarom hon i särskilda fall kan finna sig föranlåten att anhålla, böra, der lokala och öfriga förhållanden sådant medgifva, söka hvar inom sin ort samla ledamöter af föreningen till rådpläging om förhållanden, som stå i samband med föreningens ändamål, sådant det bestämmes uti § 1 af föreningens stadgar, samt om lämpligaste sättet för detta ändamåls befrämjande. När på detta eller annat sätt ledamöter af föreningen till ett antal af minst trettio (30) inom en ort slutit sig tillsammans och inom sig valt en ordförande samt derom gjort anmälan till föreningens styrelse, anses de bilda sådan filialafdelning af föreningen, hvarom i § 2 af föreningens stadgar sägs. Ordföranden i sådan filialafdelning, i händelse han icke redan förut är ledamot af föreningens styrelse, inträder, efter för hvarje gång hos styrelsen skedd anmälan om valet, såsom sjelfskrifven styrelseledamot på sätt i stadgarnes § 2 bestämmes.

Anmälningar af personer, som önska inträda såsom ledamöter i *Föreningen Värnpligtens Vänner*, äfvensom andra meddelanden, hvilka afse befrämjandet af föreningens ändamål, kunna insändas under adress: *Sekreteraren i Styrelsen för Föreningen Värnpligtens Vänner, Stockholm.*

Den 1 Juli 1876 utgjorde antalet af föreningens ledamöter 2011.

På Föreningen Värnpligtens Vänners förlag hafva förut utkommit och finnas hos alla bokhandlare i riket:

Några Ord i Försvarsfrågan.

Pris: 30 öre.

Om Härordningsförslaget.

Pris: 25 öre.

Våra Fördomar:

I.

Indelta armén och Indelningsverket.

Pris: 25 öre.

